

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
„Platonovo pojetí spravedlnosti v Ústavě“

Autor práce: Jakub Hušek

Vedoucí práce: Mgr. Jakub Jínek, Dr.phil

Posudek vypracoval: Dr. Daniel D. Novotný, Ph.D.

Cílem práce „Platonovo pojetí spravedlnosti v Ústavě“ je výklad Platonovy koncepce spravedlnosti a následně její zhodnocení, především v komparaci s teorií Aristotelovou. Práce je vhodně rozdělena na tři části: (1) Historické pozadí týkající se otázek po spravedlnosti, (2) Pojetí spravedlnosti v *Ústavě*. (3) Zhodnocení Platonovy teorie spravedlnosti a její porovnání s teorií aristotelskou. Autor si stanovil vhodný cíl, který splnil jak po formální, tak po obsahové stránce. V některých bodech si autor dokonce vytvořil nadějný základ pro případné rozpracování svého projektu k publikaci (konkrétně: poukázal na shody mezi pojetím Platona a Aristotela, *pace* Jan Janda, „Pojetí spravedlnosti v Platónově *Ústavě* a v Aristotelově *Etice Nikomachově*“, *Reflexe* 35). Navrhuji hodnotit práci jako vynikající.

Níže uvádím formální i věcné připomínky, které by mohly napomoci zkvalitnění textu.

passim: drobné překlepy a nedostatky:

str. 5, p. 2: Diogenes Laertiso

str. 9 výskyt "pýthagoreismus" a "pythagoreismus"

str. 13, p. 20 velké zač. písmeno

str. 14, p. 22 chybí tečka za větou

str. 5 "Problematičnost pojmu spočívá v široké škále jeho aplikovatelnosti. Pojmem označujeme jednak individuální chování, vlastnosti, postoje ..."

Zde se nejedná o nějakou obzvláštní problematičnost, ale o běžnou atribuční analogii, které si všímá již Aristotelés (slavný příklad se zdravou močí ...); zde totiž se spravedlností nevězí. Autorovi doporučuji osvojit si pokročilejší logický „aparát“ (např. z Novák/Dvořák, *Úvod do logiky*).

str. 5 "Za hlavní hledisko, od kterého se odvíjí celá autorova koncepce spravedlnosti, lze označit analogii mezi obcí a duše. To znamená, že zdánlivě nevidí rozdíl, mezi systémem spravedlnosti celé obce, a "systémem" spravedlnosti ... jedince"

"Analogie" znamená podobnost. Podobnost vyžaduje stejnost i rozdílnost (v různých ohledech). Vysvětlení by mělo spočívat v tomto, nikoli v apelu na "zdánlivé nevidění rozdílů".

str. 6: Toto mi nedává dobrý smysl: "... přičemž se svým způsobem [jakým?] dotknu i dalšího velkého klasického autora ... Myslím si, že právě ta skutečnost, že jsou v obou pojetích zjevné rozdíly, pomůže poodhalit a objasnit problematické pasáže v Platonově výkladu." Možná chce autor říci, něco jako: "na pozadí Aristotelovy koncepce se nám ostřeji vyjeví Platonova koncepce?" Autor ovšem na str. 32 tvrdí, že "Aristotelova teorie je ... v porovnání s Platonovou i hůře pochopitelná."

str. 7: "Tato kapitola je věnovaná exkurzu do dějin starověkého Řecka" - autor patrně míní "exkurzi", protože "exkurz" znamená odpočinku ve výkladu a autorova kapitola, jak píše v úvodu, je důležitá pro další výklad (proč by tam jinak byla?)

str. 7 Toto mi nedává dobrý smysl: "... Postupnou snahou ... pokouší se Řek o "rozumové" [proč v uvozovkách?] nazírání na okolní svět ... Stejnou vývojovou tendenci lze zaznamenat i v představách politických a právních. Otázkou však zůstává, zda a za jakou dobu se zmíněná snaha setkala s úspěchem." Kde se vzala tato otázka? Proč ji autor hned opouští?

str. 10 "Heraikleitos z Efeseu [sic!], který za spravedlností vidí Boha ..."

Pokud takto interpretujeme Herakleita, rád bych viděl pořádné odkazy a objasnění kontextu.

str. 13 Toto mi nedává dobrý smysl: "Samozřejmě nebude čas od času na škodu postupně odhalovat určité aspekty a podmínky spravedlnosti - tak, jak to bylo Platonovým záměrem -, není potřeba se podrobně věnovat průběhu celého dialogu."

str. 21 "Janda, opírající se o příspěvek D. Sachse, se nebojí vyslovit názor, že právě na tomto místě se Platon dopustil jasného logického šokbrtnutí."

Čeho by se měl Janda bát? Žije snad v nějakém policejním státě, kde ho výtka na Platónovi uvrhne do vězení? Autor práce se navíc na str. 29 také odváží kritizovat spolu s Jandou Platónův postup a dokonce celá kapitola 3.1. je nazvána "Nedostatky Platonovy teorie".

str. 33: "Ačkoliv bychom mohli očekávat, že Aristoteles bude svého učitele bezmezně uznávat a následovat, není to zcela pravda. Nemůžeme ale říci, že by odmítal veškeré Platonovy názory" Z čeho bychom mohli usuzovat, že Aristotelés bude svého učitele bezmezně následovat?

kapitola 1.3, 1.4 a str. 21: Sokratés je zapomenut v líčení období sofistiky 1.3 a 1.4. Třebaže, jak známo, je nám neznámo, co přesně učil Sókratés a co mu do úst vkládá Platón, nelze jej v hist. přehledu jednoduše opominout. Později na str. 21 (konec kap. 2.3) se Sokratés náhle vynoří, třebaže se v kontextu mluví o Platónově logickém šokbrtnutí. Jsou snad Platón a Sókratés jedna osoba?

kapitola 2.2: špatná organizace - možná hned v první větě je vhodné zmínit, že se tato podkapitola týká především II. knihy *Ústavy*; dále není zřejmá návaznost autorova výkladu na strukturu Platonova textu; viz odstavce:

s. 17 "Hlavní roli v pokračování debaty hraje Glaukon."

s. 17 "Jak bylo předesláno, dalším pokračovatelem debaty je Glaukon, podporovaný svým bratrem Adeimantem. Ten se rozhodne ..."

s. 19 "Po této haně spravedlnosti ... se do debaty vkládá Adeimantos ..."

kapitola 2.3 (str. 20): "Tímto se dostáváme k místu, které je možná nejznámější a nejkomentovanějším z celého díla."

Stálo by za to říci (v hlavním textu), které to je. Navíc jím je patrně Platónova jeskyně, nikoli tato pasáž.

kapitola 2.4.4 na konci (str. 31) je zmíněno "sedmero nároků" - možná by stálo za to v krátkosti je vypočítat.

De D. 1